

การใช้แผนภูมิแท่งเพื่อสร้างความประทับใจ (Impression Management) ในรายงานประจำปี กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย

ธเรศ สันตติวงศ์ไชย*

ดร.ศीलปพร ศรีจันเพชร**

บทนำ

การสร้างความประทับใจ (Impression Management หรือ IM) มีความเกี่ยวข้องกับ รายงานประจำปี ซึ่งการใช้แผนภูมิเพื่อแสดงข้อมูลทางการเงินและบัญชีถูกแสดงอย่างแพร่หลาย ในส่วนที่จะสร้างความน่าเชื่อถือของรายงานประจำปีและเพื่อให้สามารถสื่อสารข้อมูลทางการเงิน และบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Crevalier and Emile Roy, 1993) และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนภูมิแท่งถูกใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลกเพื่อแสดงผลการดำเนินงานผ่านการสร้างความประทับใจ โดยใช้แผนภูมิในรายงานประจำปี หากกลับมามองในรายละเอียดรายงานประจำปีของบริษัท จดทะเบียน ในประเทศไทยนั้นก็มิได้มีการบังคับให้ต้องมีการจัดทำในรูปแบบที่เหมือนกัน ในแต่ละกิจการ การนำเสนอจึงมีทั้งการเปิดเผยข้อมูลขั้นพื้นฐาน (Mandatory Disclosure) และการเปิดเผยข้อมูลโดยความสมัครใจ (Voluntary Disclosure) จึงเป็นความอิสระประการหนึ่ง ที่ทำให้บริษัทจดทะเบียน ใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีสื่อสารข้อมูลทางการเงินให้เป็น ประสิทธิภาพต่อการสื่อสารภาพลักษณ์ขององค์กรตามความพึงพอใจได้

* บัญชีมหาบัณฑิต โครงการปริญญาโททางการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลว่า การศึกษาในครั้งนี้จึงพยายามที่ตอบข้อสงสัยที่ว่ากิจการใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี เป็นเครื่องมือในการสร้างความประทับใจหรือไม่ และอีกทั้งคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนฯ อาจจะมีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี อันเนื่องมาจากการคาดการณ์ที่ว่าผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนฯ อาจมีความพยายามสร้างความประทับใจโดยการตกแต่งบิดเบือนข้อมูลทางการเงินและบัญชีผ่านการใช้แผนภูมิแท่งเพื่อเป็นการสื่อสารข้อมูลที่นำประทับใจผ่านผู้อ่านรายงานประจำปี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาหาแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจให้มีการใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดทุนไทย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้แผนภูมิแท่งเพื่อสร้างความประทับใจ (Impression Management) ในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของภาระผูกพันของผู้ถือหุ้น การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ผลการดำเนินงาน ขนาดของกิจการ และความมีชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนฯ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการใชแผนภูมิแท่งเพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ซึ่งจำกัดขอบเขตเฉพาะกิจการที่จัดทำรายงานประจำปีในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยดึงข้อมูลจากรายงานประจำปีทุกเล่มที่อนุญาตให้ดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวนรวม 781 ฉบับ ซึ่งเป็นการรายงานประจำปีที่มีขอบเขตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2551 (จำนวนรวม 8 ปี) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

การศึกษาประกอบด้วยรายงานประจำปีที่แสดงแผนภูมิแท่งรายได้ของบริษัท จำนวน 193 ฉบับ แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ จำนวน 197 ฉบับ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม จำนวน 167 ฉบับ จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งต้องเป็นรายงานประจำปีของบริษัทที่แสดงแผนภูมิแท่งรายได้ แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ หรือแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม และมีการแสดงแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ 3 ปี ในรายงานประจำปี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยในอดีตจำนวนมากในประเทศไทยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการแผนภูมิในรายงานประจำปี เช่น จารุณี อมรัตน์กุล (2549) ได้ศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 50 ที่นิยมใช้แผนภูมิแท่งข้อมูลโดยใช้แผนภูมิ และรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดร้อยละ 82 คือ แผนภูมิแท่ง รองลงมาร้อยละ 10 คือ แผนภูมิเส้น จึงมีผู้ทำการศึกษาต่อมาถึงพฤติกรรมการบิดเบือนผลการดำเนินงานด้วยแผนภูมิในรายงานประจำปี (สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ, 2550) พบว่ากิจการที่มีผลการดำเนินงานดีขึ้นและกิจการที่มีผลการดำเนินงานลดลงนำเสนอแผนภูมิแสดงผลการดำเนินงานที่ดูดีกว่าความเป็นจริง ส่วนของในต่างประเทศ Beattie และ Jones (1997) ได้ทำการศึกษาการใช้แผนภูมิทางการเงินในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ในปีคริสต์ศักราช 1990 ของบริษัทจำนวน 176 บริษัท ของแต่ละประเภท จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 92 ของบริษัททั้งหมดในสหรัฐอเมริกา และร้อยละ 80 ของบริษัททั้งหมดในอังกฤษมีการใช้แผนภูมิ โดยเฉลี่ยใช้แผนภูมิบริษัทละ 13 แผนภูมิในประเทศสหรัฐอเมริกา และใช้แผนภูมิโดยเฉลี่ยบริษัทละ 7.7 แผนภูมิในประเทศอังกฤษ ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดเป็นแผนภูมิซึ่งเกิดจากการแสดงยอดขาย กำไรสุทธิ กำไรต่อหุ้น และเงินปันผลต่อหุ้น ในขณะที่ Shamharir และคณะ (2000) ศึกษาการแสดงผลข้อมูลโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนประเทศมาเลเซีย

จำนวนทั้งสิ้น 130 บริษัท ในปีคริสตศักราช 1997 จากการศึกษาผลที่ได้พบว่าบริษัทส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 86 ของบริษัททั้งหมดใช้แผนภูมิแท่งในการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน ซึ่งแผนภูมิแท่งที่ใช้ได้แก่ แผนภูมิแท่งแสดงยอดขาย กำไรสุทธิ กำไรต่อหุ้น และเงินปันผลต่อหุ้น ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 39 ของแผนภูมิทั้งหมดที่แสดงในรายงานประจำปี

อย่างไรก็ดี การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งที่ผ่านมานั้น ใช้ดัชนีการสร้างความประทับใจ หรือ Graph Discrepancy Index (GDI) ซึ่ง

เป็นวิธีการในการวัดการแสดงผลแผนภูมิแท่งซึ่งทำให้ดูดีหรือที่เป็นจริง ดัชนีการสร้างความประทับใจ GDI ถูกใช้เป็นครั้งแรกในการศึกษาของ Tufte (1983) เป็นนักวิจัยที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการศึกษาการใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี และเป็นผู้คิดค้น lie factor หรืออีกกล่าวอย่างสั้นคือ ดัชนี GDI ดัชนีการสร้างความประทับใจโดยแผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทอเมริกัน Graph Discrepancy index (GDI) ของ Tufte (1983) สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$\text{Graph Discrepancy index (GDI)} = \left(\frac{a}{b} - 1 \right) \times 100$$

โดยที่

a = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงในความสูง (หน่วยเป็นเซนติเมตร) ของแผนภูมิแท่ง

โดย $a = \frac{\text{ความสูงของแผนภูมิแท่งปีล่าสุด} - \text{ความสูงของแผนภูมิแท่งปีแรก}}{\text{ความสูงของแผนภูมิแท่งปีแรก}} \times 100$

b = ร้อยละการเปลี่ยนแปลงในข้อมูล

รูปที่ 1 ตัวอย่างการคำนวณ Graph Discrepancy index (GDI)

ตัวอย่างการคำนวณดัชนีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน																	
ความสูงของแผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ หน่วยเป็นเซนติเมตร																	
แผนภูมิแท่ง A	แผนภูมิแท่ง B																
<p>แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ (ที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ)</p> <p>■ กำไรสุทธิ</p> <table border="1"> <caption>Data for Graph A</caption> <thead> <tr> <th>ปี</th> <th>กำไรสุทธิ (cm)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table> <p>ความสูงของแผนภูมิแท่งปี 3 คือ 3 เซนติเมตร และ ความสูงของแผนภูมิแท่งปี 1 คือ 0.6 เซนติเมตร</p> <p>แผนภูมิแท่ง A ไม่มีการสร้างความประทับใจ โดยสามารถคำนวณหาดัชนี GDI ได้จากแผนภูมิแท่ง A ดังนี้</p> <p>Graph Discrepancy index (GDI) = $\left(\frac{a}{b} - 1\right) \times 100\%$</p> <p>Graph Discrepancy index (GDI) ของ แผนภูมิแท่ง A</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนการเปลี่ยนแปลงในความสูง <p>a (เซนติเมตร) = $\left(\frac{3-0.6}{0.6}\right) \times 100\% = 400\%$</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนการเปลี่ยนแปลงในข้อมูล <p>b (บาท) = $\left(\frac{50-10}{10}\right) \times 100\% = 400\%$</p> <p>เพราะฉะนั้น</p> <p>GDI - A = $\left(\frac{400\%}{400\%} - 1\right) \times 100\% = 0.00\%$</p>	ปี	กำไรสุทธิ (cm)	1	10	2	30	3	50	<p>แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ (ที่มีการสร้างความประทับใจ)</p> <p>■ กำไรสุทธิ</p> <table border="1"> <caption>Data for Graph B</caption> <thead> <tr> <th>ปี</th> <th>กำไรสุทธิ (cm)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table> <p>ความสูงของแผนภูมิแท่งปี 3 คือ 5 เซนติเมตร และ ความสูงของแผนภูมิแท่งปี 1 คือ 0.4 เซนติเมตร</p> <p>แผนภูมิแท่ง B มีการสร้างความประทับใจ โดยสามารถคำนวณหาดัชนี GDI ได้จากแผนภูมิแท่ง B ดังนี้</p> <p>Graph Discrepancy index (GDI) = $\left(\frac{a}{b} - 1\right) \times 100\%$</p> <p>Graph Discrepancy index (GDI) ของ แผนภูมิแท่ง B</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนการเปลี่ยนแปลงในความสูง <p>a (เซนติเมตร) = $\left(\frac{5-0.4}{0.4}\right) \times 100\% = 1,150\%$</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนการเปลี่ยนแปลงในข้อมูล <p>b (บาท) = $\left(\frac{50-10}{10}\right) \times 100\% = 400\%$</p> <p>เพราะฉะนั้น</p> <p>GDI - B = $\left(\frac{1150\%}{400\%} - 1\right) \times 100\% = +187.50\%$</p>	ปี	กำไรสุทธิ (cm)	1	10	2	30	3	50
ปี	กำไรสุทธิ (cm)																
1	10																
2	30																
3	50																
ปี	กำไรสุทธิ (cm)																
1	10																
2	30																
3	50																
<p>แผนภูมิแท่ง A : แสดงสัดส่วนของกำไรสุทธิในแผนภูมิแท่ง อย่างถูกต้อง (ไม่มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง)</p>	<p>แผนภูมิแท่ง B : แสดงสัดส่วนของกำไรสุทธิในแผนภูมิแท่ง อย่างไม่ถูกต้อง (มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง)</p>																

ในส่วนของการศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนกับการสร้างความประทับใจในรายงานประจำปีนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งได้สรุปดังนี้

การกระจุกตัวของการถือหุ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการสร้างความประทับใจกับการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นนั้น เกิดจากการที่บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมากทำให้บริษัทมีลักษณะความเป็นสาธารณะมากขึ้น ได้รับความสนใจและแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้ถือหุ้นและนักวิเคราะห์ที่บริษัทจะมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของ Lam (1994) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่อยู่ในทวีปเอเชียมักได้มีรูปแบบหรืออิทธิพลของการเป็นเจ้าของจากกลุ่มครอบครัวผ่านการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงหรือการถือหุ้นในสัดส่วนที่สูงมาก ในขณะที่ในประเทศที่พัฒนาแล้วการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นจะมีการกระจายออกไปทั้งผู้ถือหุ้นสถาบันและผู้ถือหุ้นจากประชาชนทั่วไป บริษัทที่มีการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นและมีอิทธิพลต่อการบริหารงานและการตัดสินใจของบริษัทจึงมีความจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลที่ตรงไปตรงมาน้อยกว่า เนื่องจากผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลอยู่แล้วอันเนื่องมาจากเป็นบุคคลภายในบริษัท เพราะฉะนั้นการถือหุ้นโดยกรรมการและผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลภายในบริษัทจะมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นจึงเป็นข้อสันนิษฐานที่สำคัญว่า การกระจุกตัวของการถือหุ้นในที่นี้วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 3 ราย มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ

วิเชษฐ์ โรจนสุภาพงษ์ และศิลปพร ศรีจันเพชร (2539) ได้แสดงแนวคิดว่าบริษัทที่มีการแสดงข้อมูลด้วยความสมัครใจจะปรากฏเห็นว่า บริษัทได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลเนื่องจากการแข่งขันด้านการจัดหาเงินทุน

ระดับสากลในปัจจุบันเป็นตัวผลักดันสำคัญให้บริษัทที่ป็นลักษณะข้ามชาติต้องมีการเปิดเผยข้อมูลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Verrecchia (1983) ว่าเมื่อบริษัทก้าวสู่การเป็นบริษัทข้ามชาติมากยิ่งขึ้นจะมีแนวโน้มเปิดเผยข้อมูลที่ตรงไปตรงมามากยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการตั้งสมมติฐานที่ว่าหากสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีมากขึ้นจะมีความสัมพันธ์ในทางตรงระหว่างการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี เพราะการมีผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติมากขึ้นจะสะท้อนว่าบริษัทเริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลมากขึ้น จึงเป็นแรงกดดันไม่ให้เกิดการบิดเบือนในเชิงลบในรายงานประจำปี

ความสามารถในการทำกำไร

ความสามารถในการทำกำไรเป็นอัตราส่วนที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลของบริษัท จากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน อาทิ Walton (1992) พบว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีและแสดงอัตราส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรที่ดีมักจะเปิดเผยข้อมูลเพื่อสื่อสารความก้าวหน้าและการเติบโตของกิจการ เพื่อดึงดูดผู้ลงทุนให้เกิดความสนใจที่จะร่วมเป็นเจ้าของบริษัท

● ต่ออย่างไรก็ตามผลการศึกษาโดยส่วนใหญ่พบว่า ความสมัครใจที่จะเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท แต่แนวทางความสัมพันธ์ยังไม่ชัดเจน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะกล่าวว่าบริษัทจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากหากมีผลการดำเนินงานที่ดี อาทิ งานวิจัยของ Lang และ Lundholm (1993) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงาน จึงเป็นข้อสันนิษฐานที่ดีว่าความสามารถในการทำกำไรจะมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี เนื่องจากว่าหากกิจการมีความสามารถในการทำกำไรที่ดีจึงมีแนวโน้มที่จะพยายามหาหนทางที่จะทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นผ่านแผนภูมิในรายงานประจำปีซึ่งทำได้โดยง่าย

ขนาดของบริษัทจดทะเบียน

ZarZeski (1996) ได้ทำการศึกษารายงานประจำปีของบริษัทเพื่อที่จะตรวจสอบว่าลักษณะทางด้านขนาดเป็นส่วนหนึ่งในลักษณะของด้านการตลาดของบริษัทที่คาดว่าจะมีความสอดคล้องกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุน ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากสินทรัพย์รวมทั้งหมดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลในทางบวก เพราะยิ่งบริษัทที่มีขนาดใหญ่ก็จะเป็นไปได้มากกว่าที่ว่าความต้องการที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทของผู้ใช้ข้อมูลก็ยังมีมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลในประเทศ นอกจากนี้จากความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและขนาดขององค์กรที่พบในงานวิจัยของ Trotman และ Bradley (1981) Meek และคณะ (1995) และ Wijewardena (2003) พบว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก และ Lee และ Choi (2002) ได้ระบุอีกว่า ขนาดของกิจการที่เล็กกว่ามีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกแต่งกำไรของกิจการ ดังนั้นจึงได้สมมติฐานที่ว่าขนาดของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย นำมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

ความมีชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี คือ การแสดงความเห็นต่องบการเงินที่ทำการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ถึงแม้ว่าผู้สอบบัญชีไม่ได้ถูกกำหนดให้ต้องมีการทดสอบความถูกต้องของตัวเลขทางบัญชีหรือข้อมูลที่เป็นรายละเอียดซึ่งเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในรายงานประจำปี อย่างไรก็ตาม Steinbart (1989) ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพที่สูงของผู้สอบบัญชีที่สูงและมีการจ่ายค่าสอบบัญชีที่มากกว่าผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพน้อยจะเป็นผู้มีความสามารถในการช่วยยับยั้งการสร้างข้อมูลอันบิดเบือนในรายงานประจำปีได้ ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าผู้สอบบัญชี

ที่มาจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) จะสามารถมีอิทธิพลต่อบริษัทในการลดการบิดเบือนที่สำคัญในรายงานประจำปี อันเนื่องมาจากว่ารายงานของผู้สอบบัญชีโดยส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท นอกจากนี้ Watts และ Zimmerman (1986) และ Taylor (1986) พบว่า การใช้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่กว่ามีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่านั้น อาจเป็นเพราะสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่กว่ามักจะถูกคาดหวังจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูง และต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อขนาดทุนจากการฟ้องร้องหากสำนักงานมีความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้าที่เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จึงพยายามใช้อำนาจหน้าที่ในการผลักดันให้ลูกค้ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้นในรายงานประจำปี ดังนั้นจึงได้สมมติฐานที่ว่าความมีชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีจะมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่จะใช้ตอบสมมติฐานข้อต่างๆ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาว่ารายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น และแผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง

ส่วนที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ผลการดำเนินงาน ขนาดของกิจการ และการความมีชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี กับการสร้างความประทับใจโดยใช้

แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแผนภูมิแท่งมาหาค่าสัมบูรณ์ของดัชนีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในแผนภูมิแท่ง หรือ |GDI| ของแต่ละแผนภูมิ อันประกอบด้วย แผนภูมิแท่งรายได้ แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม

การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ

ส่วนที่ 1 การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง ในรายงานประจำปี โดยกำหนดให้ดัชนีการใช้แผนภูมิแท่ง เพื่อสร้างความประทับใจ GDI ที่มากกว่า 5 หรือ 5% จะ ผลทำให้ผู้อ่านรายงานประจำปีซึ่งใช้แผนภูมิแท่งประกอบการตัดสินใจ (Beattie และ Jones, 1992) ซึ่งแสดงถึงการสร้างความประทับใจ และสามารถดูค่าที่ได้จาก GDI ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการแปลผลจากดัชนี Graph Discrepancy Index (GDI)

ดัชนี GDI	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานดีขึ้น	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานลดลง
$GDI \geq 5$	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานดีขึ้น และเมื่อคำนวณค่าดัชนี GDI ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 5 แสดงว่า มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งเพื่อให้ดูดีกว่าข้อมูลผลการดำเนินงานจริง กล่าวคือ แผนภูมิแท่งแสดงการเพิ่มขึ้นมากกว่าข้อมูลที่เป็นจริง (สร้างความประทับใจ)	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานลดลง และเมื่อคำนวณค่าดัชนี GDI ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 5 แสดงว่า ไม่ได้มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งเพื่อให้ลดลงน้อยกว่าข้อมูลการลดลงของผลการดำเนินงานจริง กล่าวคือ แผนภูมิแท่งแสดงการลดลงมากกว่าข้อมูลที่เป็นจริง (ไม่สร้างความประทับใจ)
$-5 < GDI < 5$	ไม่มีสาระสำคัญในการสร้างความประทับใจ	ไม่มีสาระสำคัญในการสร้างความประทับใจ
$GDI \leq -5$	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานดีขึ้น แต่เมื่อคำนวณค่าดัชนี GDI ได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ -5 แสดงว่า ไม่ได้มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งเพื่อให้ดูดีกว่าข้อมูลผลการดำเนินงานจริง กล่าวคือ แผนภูมิแท่งแสดงการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าข้อมูลที่เป็นจริง (ไม่สร้างความประทับใจ)	ในกรณีที่ผลการดำเนินงานลดลง และเมื่อคำนวณค่าดัชนี GDI ได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ -5 แสดงว่า มีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งเพื่อให้ลดลงน้อยกว่าข้อมูลการลดลงของผลการดำเนินงานจริง กล่าวคือ แผนภูมิแท่งแสดงการลดลงน้อยกว่าข้อมูลที่เป็นจริง (สร้างความประทับใจ)

การศึกษาว่ารายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีมีการสร้างความประทับใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง โดย

การเก็บจำนวนแผนภูมิทั้งหมดทุกแผนภูมิของแต่ละประเภท (แผนภูมิแท่งรายได้ แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม) และเปรียบเทียบสัดส่วนของจำนวนแผนภูมิของกลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ และกลุ่มที่ไม่มี การสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี โดยการแบ่ง การสร้างความประทับใจ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการแบ่งกลุ่มของจำนวนแผนภูมิของกลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ และกลุ่มกลุ่มที่ไม่มีการสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี

แผนภูมิแท่งของ	การสร้างความประทับใจ โดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี	เป็นแผนภูมิแท่งที่ดัชนี GDI ดังนี้
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น	กลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ	$GDI \geq 5$
	กลุ่มที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ	$GDI \leq -5$
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง	กลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ	$GDI \leq -5$
	กลุ่มที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ	$GDI \geq 5$

สถิติที่ใช้ในการศึกษาว่ารายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ ใช้สถิติ **Binomial Test** โดยการพิจารณาค่า Sig. (2-tailed)/2 นำไปเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญเพื่อทดสอบสัดส่วนของจำนวนของแผนภูมิแท่งที่สร้างความประทับใจที่ปรากฏอยู่ในรายงานประจำปีมีสัดส่วนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่ได้สร้างความประทับใจหรือไม่

ส่วนที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนกับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี (Impression Management: IM) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแผนภูมิแท่งมาหาความสัมพันธ์ของดัชนีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งหรือ |GDI| ของแต่ละแผนภูมิ อันประกอบด้วย แผนภูมิแท่งรายได้ (Revenue: REV) แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ (Net Profit: NI) และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม (Total Assets: AST) มาทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์ (Multiple Regression and correlation analysis) ซึ่งสรุปตัวแปรได้ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การกระจุกตัวของการถือหุ้น (TOP3) วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 3 ราย ของปีที่น่าเสนอรายงานประจำปี

2. สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (FOREIGN) วัดจากร้อยละของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นทั้งหมดของปีที่นำเสนอรายงานประจำปี

3. ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) วัดอัตราส่วนจากกำไรสุทธิต่อรายได้ ของปีที่น่าเสนอรายงานประจำปี

4. ขนาดของบริษัทจดทะเบียน (SIZE) วัดจากลอการิทึมของสินทรัพย์รวม ของปีที่น่าเสนอรายงานประจำปี

5. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUREP) เป็นบริษัทในกลุ่ม Big4 หรือไม่ โดยใช้ตัวแปรเทียม (0 หมายถึง ไม่ใช่กลุ่ม Big4 และ 1 หมายถึง กลุ่ม Big4) ของปีที่น่าเสนอรายงานประจำปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาถึงการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี และพยายามที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนกับการใช้แผนภูมิแท่งเพื่อสร้างความประทับใจ (Impression Management) ในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย และได้ถูกสร้างเป็นสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

H_1 : รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ

H_{1a} : รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น มีการใช้แผนภูมิแท่งในการ

สร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ

H_{1b} : รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ

ตารางที่ 3 ค่าสถิติ Binomial Test เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

แผนภูมิแท่งของ	การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี	จำนวนแผนภูมิแท่ง	สัดส่วนของแผนภูมิแท่ง	Test Proc	Sig (1-tailed)	ความมีนัยสำคัญ
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น	กลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ	242	0.70	0.500	0.000*	มีนัยสำคัญ (ยอมรับ H_{1a})
	กลุ่มที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ	103	0.30			
	รวม	345	1.00			
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง	กลุ่มที่มีการสร้างความประทับใจ	52	0.59	0.500	0.0545	ไม่มีนัยสำคัญ (ปฏิเสธ H_{1b})
	กลุ่มที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ	36	0.41			
	รวม	88	1.00			

จากตารางที่ 3 พบว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในระยะเวลา 3 ปีของการแสดงแผนภูมิแท่ง (รวมจำนวนจากทุกแผนภูมิแท่ง : แผนภูมิรายได้ แผนภูมิกำไรสุทธิ และแผนภูมิสินทรัพย์รวม) มีจำนวนแผนภูมิแท่งที่มีการสร้างความประทับใจจำนวน 242 แผนภูมิ และมีจำนวนแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจจำนวน 103 แผนภูมิ และจากการทดสอบด้วยการแสดงแผนภูมิแท่งด้วยสถิติ Binomial Test พบว่า มีค่า P-Value (1-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐาน H_{1a} ที่ว่า: รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ ในขณะที่ บริษัทที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลงในระยะเวลา 3 ปีของการแสดงแผนภูมิแท่ง (รวมจำนวนจาก

ทุกแผนภูมิแท่ง : แผนภูมิรายได้ แผนภูมิกำไรสุทธิ และแผนภูมิสินทรัพย์รวม) มีจำนวนแผนภูมิแท่งที่มีการสร้างความประทับใจจำนวน 88 แผนภูมิ และมีจำนวนแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจจำนวน 36 แผนภูมิ และจากการทดสอบด้วยสถิติ Binomial Test เช่นกัน พบว่า มีค่า P-Value (1-tailed) เท่ากับ 0.0545 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ปฏิเสธ H_{1b} ที่ว่า: รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ ซึ่งหมายถึง รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนไม่ได้มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2-6

H₂ : การกระจุกตัวของการถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

H₃ : สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

H₄ : ความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์

เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

H₅ : ขนาดของบริษัทจดทะเบียน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

H₆ : ประเภทของผู้สอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนที่ปรับใช้แผนภูมิแท่งรายได้เพื่อสร้างความประทับใจรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของแผนภูมิแท่งรายได้

ตัวแบบที่นำเข้าสู่สมการ

	Expected Sign	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Tolerance	Statistics VIF
		B	Std. Error					
(Constant)		157.858	51.749		3.050	0.003*		
PROFIT	(-)	-4.760	0.051	-0.988	-94.033	0.000*	0.997	1.003
SIZE	(-)	-5.265	2.325	-0.024	-2.264	0.025*	0.997	1.003

Model Summary (b1)				
การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของแผนภูมิแท่งรายได้				
a1 Predictors: (Constant), PPOFIT, SIZE				
b1 Dependent Variable : การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งรายได้				
R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
0.989(a1)	0.979	0.979	56.17075	1.931

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตัวแบบที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ : AUREP, TOP3 และ FOREIGN

จากตารางที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) ซึ่งค่า $R^2 = 97.90$ หมายความว่า การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งรายได้ ในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนจะสูง

หรือต่ำ ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ และอัตราส่วนของบริษัทจดทะเบียนร้อยละ 97.90 ส่วนอีกร้อยละ 2.00 เกิดจากค่าความคลาดเคลื่อน หรือเกิดจากตัวแปรที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนฯ กับการใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิเพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของแผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ

ตัวแบบที่นำเข้ามาพิจารณา

	Expected Sign	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Collinearity Tolerance	Statistics VIF
		B	Std. Error	Beta			
(Constant)		829.523	249.294		3.327		0.001*
TOP3	(+)	-11.722	4.411	-0.187	-2.657	1.000	1.000

Model Summary (b2)

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของแผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ

a2 Predictors: (Constant), TOP3

b2 Dependent Variable : การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
0.187(a2)	0.035	0.035	1017.66366	2.083

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตัวแบบที่ไม่ได้นำเข้ามาพิจารณา : AUREP, FOREIGN INCOME SIZE, และ PROFIT

จากตารางที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) ซึ่งค่า $R^2 = 3.00$ หมายความว่า การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ ในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนจะ

สูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับการกระจุกตัวของการถือหุ้น (วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 3 ราย) ร้อยละ 3.00 ส่วนอีกร้อยละ 97.00 เกิดจากค่าความคลาดเคลื่อน หรือเกิดจากตัวแปรที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนๆ กับการใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

	Expected Sign	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	VIF
		B	Std. Error	Beta				
(Constant)		167.434	42.355		3.953	0.000		
PROFIT	(-)	-0.181	0.039	-0.326	-4.594	0.000*	.965	1.036
SIZE	(-)	-6.143	1.888	-0.234	-3.254	0.001*	.936	1.069
FOREIGN	(-)	0.416	0.157	0.193	2.656	0.009*	.921	1.086

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
0.456(a3)	0.208	0.194	43.09456	1.768

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ : AUREP และ TOP3

จากตารางที่ 6 เป็นการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) ซึ่งค่า $R^2 = 20.80$ หมายความว่า การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม ในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนจะสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ ขนาด และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งจะ 20.80 ส่วนอีกร้อยละ 70.20

เกิดจากค่าความคลาดเคลื่อน หรือเกิดจากตัวแปรที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

ดังนั้น ผลการทดสอบสมมติฐานจะทำให้ได้สมการที่เหมาะสมในการอธิบายการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย แบ่งเป็นสมการความถดถอยเชิงพหุการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง 3 ประเภท ดังนี้

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\begin{aligned} \text{IM (REV)} &= 157.858 - 4.760 [\text{PROFIT}] - 5.265 [\text{SIZE}] \\ \text{IM (NI)} &= 829.523 - 11.722 [\text{TOP3}] \\ \text{IM (AST)} &= 167.434 + 0.416 [\text{FOREIGN}] - 0.181 [\text{PROFIT}] - 6.143 [\text{SIZE}] \end{aligned}$$

โดยที่

- IM (REV) คือ การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งแสดงรายได้ของบริษัท
- IM (NI) คือ การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งแสดงกำไรสุทธิของบริษัท
- IM (AST) คือ การสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งแสดงสินทรัพย์รวมของบริษัท

จากตารางที่ 4 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำตัวของการถือหุ้น สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของบริษัทจดทะเบียน และประเภทของผู้สอบบัญชี กับการใช้แผนภูมิแท่งรายได้ เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน ยังสามารถอธิบายเปรียบเทียบว่าตัวแปรต้นตัวใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากกว่ากัน โดยพิจารณาจากค่า Standardized Coefficients จะเห็นว่า ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) มีค่ามากที่สุดคือ -0.988 และรองลงไปคือ ตัวแปรขนาดของบริษัทจดทะเบียน (SIZE) มีค่าเท่ากับ คือ -0.024 จึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) มีความสัมพันธ์กับการใช้แผนภูมิแท่งรายได้เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปีมากที่สุด และรองลงมาคือ ขนาดของบริษัทจดทะเบียน (SIZE) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 5 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำตัวของการถือหุ้น สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของบริษัทจดทะเบียน และประเภทของผู้สอบบัญชี กับการใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน โดยพิจารณาจากค่า Standardized Coefficients จะเห็นว่า ตัวแปรการกระทำตัวของการถือหุ้น 3 อันดับแรก (TOP 3) มีค่ามากที่สุดเพียงตัวแปรเดียว

คือ -0.187 จึงสรุปได้ว่า การกระทำตัวของการถือหุ้น 3 อันดับแรก (TOP 3) มีความสัมพันธ์กับการใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปีมากที่สุดเพียงตัวแปรเดียว ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 6 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำตัวของการถือหุ้น สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของบริษัทจดทะเบียน และประเภทของผู้สอบบัญชี กับการใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน โดยหากพิจารณาจากค่า Standardized Coefficients จะเห็นว่า ตัวแปรความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) มีค่ามากที่สุด คือ -0.326 และรองลงไปคือ ตัวแปรขนาดของบริษัทจดทะเบียน (SIZE) และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (FOREIGN) มีค่าเท่ากับ -0.234 และ 0.193 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) มีความสัมพันธ์กับการใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมเพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปีมากที่สุด รองลงมาคือ ขนาดของบริษัทจดทะเบียน (SIZE) และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (FOREIGN) ของบริษัทจดทะเบียน ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนฯ กับการใช้แผนภูมิแท่ง เพื่อสร้างความประทับใจในรายงานประจำปี

ข้อ	สมมติฐาน	ค่าความคาดหวัง	ผลการทดสอบ		
			แผนภูมิแท่ง รายได้	แผนภูมิแท่ง กำไรสุทธิ	แผนภูมิแท่ง สินทรัพย์รวม
H ₂	การกระจุกตัวของการถือหุ้น	(+)	ไม่มีนัยสำคัญ	(-)	ไม่มีนัยสำคัญ
H ₃	สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	(-)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	(+)
H ₄	ความสามารถในการทำกำไร	(-)	(-)	ไม่มีนัยสำคัญ	(-)
H ₅	ขนาดของบริษัทจดทะเบียน	(-)	(-)	ไม่มีนัยสำคัญ	(-)
H ₆	ประเภทของผู้สอบบัญชี	(-)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นในส่วนที่ 1 ได้ผลสรุปว่า รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมเพิ่มขึ้น (วัดจากจำนวนแผนภูมิทั้งหมด 3 ประเภท คือ แผนภูมิแท่ง รายได้ แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม) มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Beattie และ Jones (1992 และ 1999) ที่ว่ารายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมลดลง มีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนไม่ได้มากไปกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นในส่วนที่ 2 เป็นการทดสอบคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนที่ผู้ศึกษาคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจ (Impression Management)

โดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทางได้ผลสรุปของงานวิจัย คือ ตัวแปรความสัมพันธ์การกระจุกตัวของการถือหุ้นนั้นให้ผลในเชิงลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ซึ่งตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การกระจุกตัวของการถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี แต่ให้ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ แต่ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญกับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งอื่น กล่าวคือ หากสัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีจำนวนน้อย ก็จะทำให้เกิดการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิต่างมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ยิ่งการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีน้อย ทำให้มีสัดส่วนของผู้ถือหุ้นของผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นสาธารณชนมากขึ้น มีผลเป็นแรงกดดันที่ทำให้ต้องมีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งเพื่อแสดงต่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นสาธารณชน แต่หากในทางตรงกันข้ามหากการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีมาก ทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องสร้างความประทับใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ มากนัก เพราะเมื่อการกระจุกตัวมีมากแสดงว่าผู้ถือหุ้นใหญ่สามารถกำหนด

ทิศทางของบริษัทและการดำเนินงานของกิจการได้อย่างที่ไม่ต้องสนใจสาธารณชนมาก และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเกิดเฉพาะในส่วนของแผนภูมิแท่งกำไรนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นมูลเหตุให้เห็นว่าการตกแต่งกำไร ไม่เพียงจำกัดอยู่เฉพาะเพียงเนื้อหาเชิงตัวเลขทางการเงินเท่านั้น แต่การตกแต่งกำไรยังขยายไปสู่การจงใจวางรูปแบบของแผนภูมิแท่งกำไรเพื่อนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้เสียเป็นจำนวนมากเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน (Healy และ Wahlen, 1999)

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ซึ่งตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทางลบ ซึ่งให้ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์เท่านั้น จากผลดังกล่าวอธิบายได้ว่า หากสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีมากขึ้นจะก่อให้เกิดการสร้าง ความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมมากยิ่งขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่าเมื่อบริษัทก้าวไปสู่การเป็นบริษัทข้ามชาติมากยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามรายงานประจำปีเป็นรายงานที่บริษัทจดทะเบียนเลือกเปิดเผยข้อมูลได้โดยความสมัครใจและการแสดงแผนภูมิแท่งที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์รวมตามที่ควรจะเป็นนั้นจึงเป็นข้อบ่งชี้ว่าการที่มีผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมากขึ้นก็ต้องการเห็นกิจการที่ตนเองไปลงทุนมีการเจริญเติบโต และมีผลตอบแทนที่ดีขึ้น จึงเกิดความจำเป็นอย่างยิ่งที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมในรายงานประจำปี มากไปกว่านั้นบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงมากกว่าบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่ต่ำ ทำให้เกิดการสร้าง ความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริษัทที่สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูงส่วนใหญ่มักจะมีการดำเนินงานในลักษณะสาขาหรือบริษัทย่อยของบริษัทยักษ์ในประเทศ ซึ่งเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

เพียงเพื่อใช้เป็นฐานการผลิต จึงไม่ได้ให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลที่ตีมากนัก

ตัวแปรผลการดำเนินงานซึ่งพิจารณาจากความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์ในทางลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่สมมติฐานได้ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญกับเฉพาะแผนภูมิแท่งรายได้ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมเท่านั้น ความสามารถในการทำกำไรเริ่มต้นคืออัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อรายได้จากการดำเนินงานในปีที่นำเสนอ รายงานประจำปี ก็แสดงให้เห็นว่า หากบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรที่ดี จะมีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งรายได้และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการนำเสนอผ่านรูปแบบมากกว่าข้อมูลทางด้านตัวเลขทางการเงิน และการที่ความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำลงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธินั้นก็เพราะว่าหากกำไรที่ต่ำลง หรือในปีนั้นๆ ผลการดำเนินงานอาจขาดทุนกิจการจะไปเลือกนำเสนอแผนภูมิแท่งรายได้และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมเพื่อนำเสนอให้ดูดีกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นหนทางที่ดีกว่าการใช้แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิเพื่อสร้างความประทับใจ

ส่วนตัวแปรด้านขนาดของกิจการ (วัดจากยอดสินทรัพย์รวม) มีความสัมพันธ์ในทางลบต่อการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่สมมติฐานได้ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญกับเฉพาะแผนภูมิแท่งรายได้ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวมเท่านั้น เช่นกัน ซึ่งตรงกับผลการศึกษาที่ Kaur และคณะ (2007) พบว่าขนาดของบริษัทจดทะเบียนมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินผ่านการแสดงข้อมูลของแผนภูมิแท่งรายได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันในอดีตของ Troman และ Bradley (1981) Hossain และคณะ (1994) Meek และคณะ (1995) Williams (1999) และ Zoysa และ Wijewardena

(2003) พบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลที่เที่ยงตรงมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก อันอาจเนื่องมาจากว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กมีแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้ถือหุ้นที่ต้องการให้ผลประกอบการออกมาดูดี แต่ผิดกับบริษัทขนาดใหญ่จะต้องเผชิญกับแรงผลักดันที่จะต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสาธารณชน Troman และ Bradley (1981)

สำหรับตัวแปรต้นที่ให้ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติที่ไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ คือ ความมีชื่อเสียงของผู้สอบบัญชีไม่สามารถอธิบายการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนได้นั้น อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากผู้สอบบัญชีในประเทศไทยมีความรับผิดชอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน จากผลการตรวจสอบเท่านั้น ผู้สอบบัญชีไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนช่วยในการจัดทำหรือตรวจสอบความสมเหตุสมผล หรือความถูกต้องของรายงานประจำปี จึงทำให้ผู้สอบบัญชีทั้งที่มาจากบริษัทตรวจสอบที่มีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง 4 แห่งของประเทศไทย และผู้สอบบัญชีอื่น ไม่ได้มีส่วนช่วยในการลดการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีแต่อย่างใด

โดยสรุปการศึกษาครั้งนี้ใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปี อันประกอบด้วย แผนภูมิแท่งรายหุ้น แผนภูมิแท่งกำไรสุทธิ และแผนภูมิแท่งสินทรัพย์รวม ซึ่งทั้งสามแผนภูมินั้นเป็นที่ได้รับความนิยมของรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่จะนำเสนอ และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการใช้แผนภูมิแท่งในการสร้างความประทับใจในจำนวนที่มากกว่าแผนภูมิแท่งที่ไม่มีการสร้างความประทับใจในกรณีที่มีการประกอบกิจการมีแนวโน้มดีขึ้น จึงเป็นข้อบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่ารายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีการสร้างความประทับใจเพื่อให้ผลประกอบการที่เป็นตัวเลขนำเสนอยกขึ้นในรูปแบบที่เป็นแผนภูมิแท่งได้อย่างดีกว่าข้อมูลที่จะเป็น ดังนั้นนักลงทุนควรพิจารณาการตระหนักใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีซึ่งจัดทำโดยอิสระ

ของบริษัทจดทะเบียนๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนนั้นๆ และหน่วยงานที่กำลังกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน คือ สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำผลที่ได้ไปเป็นเกณฑ์ในการควบคุมการใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนๆ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติอาจต้องมีการออกกฎระเบียบเพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลได้ตรวจสอบการใช้แผนภูมิแท่งในรายงานประจำปีก่อนที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณชน อีกทั้งควรกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนที่ผู้สถิติการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและบัญชีผ่านการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง นอกจากนี้ควรกำหนดให้ผู้สอบบัญชีอาจจะต้องมีหน้าที่ในการสอบทานข้อมูลที่ใช้ในการเปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อให้รายงานประจำปีมีการควบคุมและเปิดเผยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระดับการสร้าง ความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่ง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มแต่ละอุตสาหกรรมมีการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในระดับใด
2. ควรทำการศึกษาการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในแผนภูมิอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น แผนภูมิแท่งกำไรต่อหุ้น หรือแผนภูมิแท่งเงินปันผลต่อหุ้น เป็นต้น
3. ควรทำการศึกษาการสร้างความประทับใจโดยใช้แผนภูมิแท่งในช่วงระยะเวลาต่างๆ กัน อาทิ ช่วงที่เศรษฐกิจเติบโตสูง ช่วงมีวิกฤติการณ์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจ หรือช่วงหลังจากที่เศรษฐกิจฟื้นตัว

บรรณานุกรม

จารุณี อมรัตน์กุลกิจ. การเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ โดยการใช้แผนภูมิในรายงานประจำปี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, โครงการบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิลปพร ศรีจันทเพชร และวิเชษฐ์ โจนสุกาญจน. (2540). เมื่อถึงยุคของ Securitization. วารสารนักบัญชี, 33-40.

สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ. (2550). การบิดเบือนผลการดำเนินงานด้วยแผนภูมิในรายงานประจำปี. กรุงเทพฯ: วารสารวิชาชีพบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 4: 40-52.

Beattie, V.A, and Jones, M. J. (1992). The use and abuse of Graphs in annual reports: Theoretical framework and empirical study. *Accounting and Business Research*, 291-303.

Beattie, V. and Jones, M. (1997). A Comparative Study of the Use of Financial Graphs in the Corporate Annual Reports of Major U.S. and U.K. Companies, *Journal of International Financial Management and Accounting*, 8: 33-50.

Beattie, V.A, and Jones, M. J. (1999). Australian Financial Graphs: Empirical Study. *Journal of International Management and Accounting*, 46-76.

Chevalier, G. and Emile Roy, P. (1993). Guidance on graphics. *CA Magazine*, 125 (11), 44.

Hossain, M., Perera, H.B. and Rahman, A.R. (1994). Voluntary Disclosure in the Annual Report of New Zealand Company. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 6: 60-70.

Kaur, J., Thirumanickama, N., and Bakara, (2007). Impression Management in Financial Reports during An Economic Recovery Period. *Proceedings of the 13th Asia Pacific Management Conference*. Melbourne, Australia: 20-30.

Lam, M., Mok and H.M.K., Cheung (1994). Family Groupings on Performance of Portfolio Selection in the Hong Kong Stock Market. *Journal of Banking and Finance*, 18: 725-792.

Lang, M. and Lundholm, R. (1996). Corporate Disclosure Policy and Analyst Behavior. *Accounting Review*, 71: 467-702.

Lee, B. B. and Choi, S. (2002). Company Size, Auditor Type, and Earnings Management. *Journal of Forensic Accounting*, 3: 27-50.

Meek, S.K. Roberts C.B. and Gray, S.J. (1995). Factors Influencing Voluntary Annual Report Disclosures by US, UK and Continental European Multinational Corporations. *Journal of International Business Studies*, 26: 555-572.

Paul M. Healy and James M. Wahlen. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. *Accounting Horizons*, 13: 365-383.

Robert E. Verrecchia. (1983). Discretionary Disclosure. *Journal of Accounting and Economic*, 5: 179-194.

Sharharir, A. Suhaimi, Saleh, Ashikkin, and Zaluki, A. (2000). Disclosure of graphical information in annual reports: A preliminary study of the KLSE listed companies. School of Accountancy. Utara Malaysia University.

- Steinbart, P.J. (1989). The auditor's responsibility for the accuracy of graphs in annual reports: some evidence of the need for additional guidance. *Accounting Horizons*, September, 3: 60-70.
- Taylor, B.G. and Anderson, L.K. (1986). Misleading graphs: guidelines for the accountant. *Journal of Accountancy*, 126-35.
- Troman, K.T. and Bradley, G.W. (1981). Associates between Social Responsibility Disclosure and Characteristics of Companies. *Accounting Organizations and Society*, 6: 355-362.
- Tufte, E.R. (1983). *The Visual Display of Quantitative Information*, Graphic Press, Cheshire, CT.
- Watt, R., and Zimmerman, J. (1986). *Positive Accounting Theory*. Englewood Cliffs. Prentice Hall.
- Walton, W.S. (1992). *Corporate Communication Handbook : A Guide for Managing Unstructured Disclosure in Today's Corporate Environment*. New York: Clark Boardman Callaghan. *Journal of Management*, 2: 53-75.
- Williams, S.M. (1999). Voluntary Environment and Social Accounting Disclosure Practice in the Asia-Pacific Region: An International Empirical Test of Political Economy Theory. *The International Journal of Accounting*, 34: 209-238.
- Zarzeski, M.T. and Robb (2001). Counting More Than Number. *Accountancy*, 128: 114-116.
- Zoysa, A.D. and Vijewardena, H. (2003). Financial Disclosure in the Corporate Annual Reports of Sri Lankan Companies. 15th Asian-Pacific Conference on International Accounting Issue, Nov.22-25, 2003. Bangkok, Thailand.